

ОГІРКИ. СОРТИ І ЇХ ЯКІСТЬ

*Г. Стефанюк, к. с.-г. н., С. Стефанюк, асистент
Львівський національний аграрний університет*

Л. Демкевич, к.т.н.

Львівська комерційна академія

А. Колодій

Львівська філія ДУ «Держгрунтохорона»

Постановка проблеми. Овочеві культури у харчовому балансі займають важливе місце. Однією з улюблених культур в Україні є огірок. Отримують його, як з відкритого так і закритого ґрунту. Проте огірок смакують не тільки свіжим а й у переробленому вигляді. Цінність огірків полягає в тому, що у плодах містяться вітаміни, макро- та мікроелементи. Найбільше з мінеральних солей в плодах огірка є калію, який сприяє добрій роботі серця. Дуже цінним є вміст в огірках йоду, який знаходиться у легкодоступній формі, тому нормалізує роботу щитовидної залози. Вживання огірків знижує кислотність у шлунку а також підтримує лужну реакцію крові. Тому споживання огірка є корисним для організму людини. Проте, щоб забезпечити потребу для дорослої людини, виробництво його потрібно збільшувати. Досягти цього можна лише за рахунок підвищення продуктивності цієї культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впроваджуючи нові технології, спрямовані на забезпечення рослин оптимальним комплексом чинників, дозволить підвищити урожайність огірка і поліпшити його якість [5; 6]. У технології вирощування огірків важливе місце відводиться підбору сортів, формуванню густоти рослин і іншим елементам інтенсивного догляду за рослинами [1]. Посівні площі під огірком за останні роки (2000-2010 роки) дещо зменшились: з 61,4 тис га до 50,3 тис га. Валове виробництво сягає 678 тис тон. Урожайність дещо зростає: від 9,5 т/га до 13,5 т/га [3]. Однак виробництво такої кількості плодів не забезпечує норми споживання цієї культури.

Впровадження нових сортів і гібридів огірка вітчизняної та зарубіжної селекції дозволить значно підвищити його урожайність і якість [2]. Однак запроваджені сорти можуть мати різні показники в різних ґрунтово-кліматичних зонах. Тому питання підбору сортів огірків є актуальним на даний час.

Постановка завдання. Наше завдання полягало у вивченні продуктивності сортів огірка різного походження задля забезпечення високої урожайності плодів в умовах Львівської області. Досліди заклали протягом 2012-2013 років на дослідних полях кафедри плодоовочівництва технології зберігання і переробки продукції рослинництва Львівського національного аграрного університету. Об'єктом досліджень був огірок сортів і гібридів як вітчизняної так і зарубіжної селекції: Ніжинський, Конкурент, Анулька F₁, ЦезарF₁, ТитусF₁, Далекосхідний. Польові дослідні заклали на темно-сірому опідзоленому середньо-суглинковому

грунті, згідно методики польових досліджень у плодівництві і овочівництві. Повторність чотириразова. Сівбу проводили 8-10 травня. Спосіб сівби – широкорядний (120 см). Збір врожаю проводили в міру наростання плодів: з інтервалом 1-3 дні. Зібрані плоди сортували за фракціями, зважували. Урожай статистично опрацьовували за Б.О. Доспеховим [4].

Виклад основного матеріалу. За результатами досліджень, проведених нами за останні два роки, видно, що урожайність огірків залежить як від сорту, так і року досліджень (табл. 1). Так, у 2012 році урожай на контрольному варіанті (Конкурент) становив 26,4 т/га. Найвищим цей показник був у сортів Далекосхідний (33,2 т/га), Аніка F₁ (32,3 т/га) та

Таблиця 1

Урожайність та якість плодів огірків залежно від сорту

Сорт	Урожай						Стандартні , %	Вміст нітратів, мг/кг
	2012р.		2013р.		середнє			
	т/га	% до контро лю	т/га	% до контро лю	т/га	% до контро лю		
Конкурент - К	26,6	100	30,8	100	28,6	100	95,3	130
Ніжинський	25,0	94,7	28,6	92,9	26,8	93,7	94,8	132
Анулька F ₁	31,4	118,9	32,2	104,5	31,8	111,2	96,2	135
Далекосхід ний	33,2	125,8	36,4	118,2	34,8	121,7	93,8	139
Титус F ₁	27,8	105,3	31,6	102,6	29,7	103,8	95,8	137
Цезар F ₁	27,4	103,8	29,2	94,8	28,3	98,9	96,9	133
Аніка F ₁	32,3	122,3	35,7	115,9	34,0	118,9	96,0	132
Нір ₀₅	1,1		1,4					

Анулька F₁ (31,4 т/га). Урожай менше 30 т/га одержали у всіх інших варіантах досліджу. Надвишка до контролю була від 3,8 % - у Цезар F₁, до 1,25,8 % у сорту Далекосхідний. Подібна закономірність збереглась і в 2013 році. Однак, найвища урожайність була в сорту Далекосхідний – 36,4 т/га, що становить 118,2 % до контролю, та Аніка F₁ – 35,7 т/га, або 115,9 % відповідно.

У середньому за два роки досліджень найвищою урожайністю відзначились сорти Далекосхідний (34,8 т/га) та Аніка F₁ (34,0 т/га), що перевищує контроль на 21,7 % та 18,9 % відповідно. Як бачимо урожай відрізняється між сортами та дає різну за величиною надвишку. Проте, сорти відрізняються між собою і за товарним виходом плодів. У середньому за два роки стандартних плодів одержали від 93,8 % у сорту Далекосхідний до 96,9 % у сорту Цезар F₁. На контролі в цьому варіанті одержали 95,3% стандартних плодів огірків. На нестандартні плоди огірків припадає від 3,1 % (Цезар F₁) до 6,2 % (Далекосхідний).

Відрізняються огірки між собою і вмістом нітратів у плодах. У середньому за два роки у плодах контрольного варіанту (Конкурент) нітратів було 130 мг/кг сирової маси. У сортів Далекосхідний і Титус F₁ на 9 і 7 мг/кг більше. Всі сорти й

гібриди огірків за вмістом нітратів не перевищували гранично допустимої концентрації (150 мг/кг), що видно з даних таблиці.

Висновок. На основі проведених досліджень можна стверджувати, що сорти та гібриди огірків здатні формувати високу продуктивність в умовах західних районів України (Далекосхідний, Аніка F₁ та Анулька F₁). Найвищу товарність забезпечили сорти Анулька F₁, Цезар F₁ і Аніка F₁; найменший вміст нітратів був у сортів Конкурент, Ніжинський, Аніка F₁.

Бібліографічний список

1. Барабаш О. Ю. Біологічні основи овочівництва : навч. посіб. / О. Ю. Барабаш, Л. К. Тараненко, З. Д. Сич ; за ред. О. Ю. Барабаша. – К. : Арістей, 2005. – 348 с.
2. Вплив нітратів на людський організм [Електронний ресурс], - Режим доступу: <http://www.gerikc.org.ua/pageid-306-1.html>.
3. Довідковий матеріал з овочівництва / Сич З. Д., Жук О. Я., Котюк Н. В. та ін. – К. : Вид. центр НУБіП України, 2011. – 179 с.
4. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта / Б. А. Доспехов. – 5-е изд. Дополн. И перераб. – М. : Агропромиздат, 1985. – 351 с.
5. Стефанюк Г. С. Кращі сорти і гібриди огірка для західного регіону України / Г. С. Стефанюк, Л. І. Демкевич // Вісник Льв. дер. агр. ун-ту. – Агрономія № 10 – Львів. 2006. – С. 276-279.

Стефанюк Г., Стефанюк С., Демкевич Л., Колодій А. Огірки. Сорти і їх якість

Подається урожай, товарність та вміст нітратів у плодах різних сортів і гібридів огірків, вирощених в умовах Львівської області.

Ключові слова: огірок, урожай, сорт, гібрид.

Stefanyuk H., Stefanyuk S., Demkevych L., Kolodiy A. Cucumbers. Varieties and their quality

Served yield, marketability and nitrate content in fruits of different varieties and hybrids of cucumbers grown in dark gray medium suhlynkovomu soil.

Key words: cucumber, crop, variety, hybrid.

Стефанюк А., Стефанюк С., Демкевич Л., Колодій А. Огурцы. Сорты и их качество

Подається урожай, товарність и содержание нитратов в плодах различных сортов и гибридов огурцов, выращенных на темно-сером среднесуглинистых почв.

Ключевые слова: огурцы, урожай, сорт, гибрид.